

lin vesiliikelaitoksen lausunto Kovasinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistosta

Lausunnon antaja: lin vesiliikelaitos

Asia: Kovasinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineisto

Lausuntoaika: 22.6.–20.8.2026 klo 15

1. lin vesiliikelaitoksen kannanoton lähtökohdat

lin vesiliikelaitos pitää tärkeänä, että Kovasinkankaan tuulivoimaosayleiskaavan vaikutuksia tarkastellaan erityisesti lin kunnan vedenhankinnan ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta.

lin vesiliikelaitoksen eteläiselle jakelualueelle toimittamasta talousvedestä keskimäärin 67 prosenttia saadaan Aaltokankaan, Tiironkankaan ja Välikankaan pohjavesialueilla sijaitsevista vedenottamoista. Näillä vedenottamoilla, etenkin Välikankaan vedenottamalla, on siten erittäin merkittävä asema lin kunnan vedenhankinnassa.

Vesiliikelaitoksen käytettävissä ei tällä hetkellä ole vastaavaa korvaavaa vedenhankintakapasiteettia, jolla näiden vedenottamoiden mahdollinen menettäminen tai merkittävä käyttörajoitus voitaisiin korvata. Tästä syystä vedenottamoiden ja niiden muodostumisalueiden suojaaminen on lin vesihuollon toimintavarmuuden kannalta kriittinen kysymys.

Tämän vuoksi vesiliikelaitos katsoo, että hankkeen vaikutusten arvioinnissa tulee soveltaa erityistä varovaisuutta ja varmistaa vedenhankinnan kannalta riittävä riskienhallinta ennen kaavan hyväksymistä ja hankkeen toteuttamista.

2. Kovasinkankaan hankkeen suhde pohjavesiin

lin vesiliikelaitos pitää myönteisenä sitä, että Kovasinkankaan kaavoituksen yhteydessä on laadittu erillinen pohjavesiselvitys, ja että pohjavesivaikutuksia on selvitetty aiempaa kaavaprosessia laajemmin.

Kaava-aineiston mukaan GTK vuonna 2025 valmistuneessa selvityksessä on tarkasteltu Kovasinkankaan tuulivoimahankkeen ja läheisten pohjavesialueiden välistä mahdollista hydrogeologista yhteyttä. Selvityksen johtopäätöksenä on, että maan pinnanmuodon ja

maalajin perusteella tuulivoimalapaikalta neljä on korkeintaan heikko hydrologinen yhteys koilliseen kohti Tiironkankaan pohjavesialuetta.

lin vesiliikelaitoksen näkemyksen mukaan tämä selvitys on tärkeä osa hankkeen vaikutusten arviointia, mutta **vedenhankinnan näkökulmasta vaikutusten arvioinnin tulee olla tätä laajempi**. Kavasinkankaan kaava-alueen ja sen lähialueen pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten merkitystä tulee siten arvioida koko lin vedenhankintajärjestelmän näkökulmasta, ei vain yksittäisen pohjavesialuerajauksen tai yksittäisen vedenottamon näkökulmasta.

Vedenhankinnan turvaamisen kannalta olennaista ei ole ainoastaan se, onko yksittäisen voimalapaikan ja pohjavesialueen välillä todettavissa suora hydrologinen yhteys, vaan myös se, voidaanko hankkeen rakentamisesta tai käytöstä aiheutuvilla toimenpiteillä vaikuttaa pohjaveden muodostumisolosuhteisiin, virtausolosuhteisiin tai laatuun taikka aiheuttaa sellainen poikkeustilanne, jonka seurauksena vedenottamon käyttö vaarantuu.

Kaava-aineiston mukaan kaksi voimalapaikkaa sijoittuu aivan pohjavesialueiden tuntumaan. Kaavaselostuksessa tarkastellaan muun muassa voimalan kuusi mahdollista kaatumistilannetta ja todetaan, ettei konehuone ulotu pohjavesialueelle käytetyillä oletuksilla. Vesiliikelaitoksen näkemyksen mukaan kaatumisetäisyyden tarkastelu ei kuitenkaan ole riittävä peruste osoittamaan vedenhankinnan riskin vähäisyyttä.

lin vesiliikelaitos pitää välttämättömänä, että tarkastelussa otetaan huomioon myös Aaltokangas ja vedenhankinnan kannalta merkittävien pohjavesimuodostumien muodostama kokonaisuus. Aaltokangas on yhteydessä Kotakankaan pohjavesialueeseen, jonne lin vesiliikelaitos on suunnitellut uuden vedenottamon rakentamista tulevaisuudessa.

lin pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa Aaltokangas, Tiironkangas ja Välikangas kuuluvat vedenoton kannalta tärkeimpiin pohjavesialueisiin ja samalle alueelle sijoittuva Kotakangas on vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue. Ritokankaan pohjavesialueelle tai sen läheisyyteen ei kaavassa esitetä toimenpiteitä.

3. Rakentamisen aikaiset riskit

Vesiliikelaitos kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen aikaisiin riskeihin.

Tuulivoimaloiden perustukset, huoltotiet, kaapeloinnit, ojitukset, massanvaihdot ja muut maanrakennustyöt voivat paikallisesti muuttaa maaperän ja pohjaveden olosuhteita. Lisäksi

työmaaliikenteeseen ja työkoneisiin liittyy aina riski polttoaineiden, öljyjen tai muiden haitallisten aineiden päätyemisestä maaperään.

Koska kyseessä on lin vedenhankinnan kannalta erittäin merkittävä alue, tällaisia riskejä tulee tarkastella erityisesti suhteessa vedenottamoiden sijaintiin, pohjaveden muodostumisalueisiin, pohjaveden virtaussuuntiin sekä mahdollisiin pintavesi–pohjavesi-yhteyksiin.

Vesiliikelaituksen näkemyksen mukaan hankkeen toteuttamisen yhteydessä tulee varmistaa, ettei rakentaminen aiheuta pohjaveden laadun tai määrän heikkenemistä edes tilapäisesti.

4. Vedenhankinnan toimintavarmuus

lin vesiliikelaitos korostaa, että tässä hankkeessa pohjavesiin kohdistuvien riskien merkitystä tulee arvioida myös niiden mahdollisten seurausten perusteella.

Jos yksittäisen vedenottamon tai useamman vedenottamon käyttö vaarantuisi, kyse ei olisi vain paikallisesta ympäristövaikutuksesta. Vaikutukset kohdistuisivat suoraan lin kunnan vesihuollon toimintavarmuuteen ja veden toimitusvarmuuteen sekä lin kunnan huoltovarmuuteen.

Koska vastaavaa korvaavaa vedenhankintamäärää ei ole tällä hetkellä osoitettavissa muualta, vedenottamoihin kohdistuva pienikin riski on toimintavarmuuden ja lin kunnan huoltovarmuuden näkökulmasta erittäin merkittävä.

Tämän vuoksi vesiliikelaitos katsoo, että hankkeen vaikutusten arvioinnissa tulee soveltaa erityistä varovaisuutta ja varmistaa vedenhankinnan kannalta riittävä riskienhallinta ennen kaavan hyväksymistä ja hankkeen toteuttamista.

5. Kaavamääräykset ja jatkosuunnittelu

lin vesiliikelaitos esittää, että kaavassa ja hankkeen jatkosuunnittelussa varmistetaan vähintään seuraavat asiat:

1. Tuulivoimapuiston mahdollinen rakentaminen tai käyttö ei saa vaarantaa vedenottamoiden raakaveden laatua, määrää tai vedenhankinnan toimintavarmuutta.

2. Kaavassa tulee huomioida huoltotieyhteyden varmistaminen Välikankaan vedenottamolle.
3. Voimaloiden, huoltoteiden, kaapelointien, sähköaseman ja muiden rakenteiden lopullisessa sijoittelussa tulee ottaa huomioon vedenottamot, pohjavesialueet, pohjaveden ja pohjaveden virtausolosuhteet sekä pintavesi-pohjavesi-yhteydet.
4. Ennen mahdollista rakentamisvaihetta tulee tarvittaessa tehdä voimalapaikka- ja rakennustoimenpidekohtaiset pohjavesivaikutusten tarkennukset, mikäli vedenhankinnan kannalta riskialttiille alueille sijoittuu rakennustoimenpiteitä, joilla voi olla vaikutusta vedenottamoiden raakaveden laatuun, määrään tai toimintavarmuuteen.
5. Mahdollisen rakentamisen aikana tulee toteuttaa riittävä pohjaveden pinnan korkeuden ja laadun seurantaohjelma. Seuranta tulee aloittaa riittävän ajoissa ennen rakentamisen aloittamista, jotta rakentamisen vaikutuksia voidaan verrata rakentamista edeltävään luonnolliseen vaihteluun. Seurannan tulokset tulee toimittaa lin vesiliikelaitokselle.
6. Mahdollisessa rakentamisvaiheessa tulee tarkkailla pohjaveden laadun tai pinnankorkeuden poikkeamia säännöllisesti.
7. Kaikki pohjavesiin mahdollisesti vaikuttavat rakentamistoimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä lin vesiliikelaitoksen ja toimivaltaisen ympäristöviranomaisen kanssa.

6. Johtopäätös

lin vesiliikelaitos katsoo, että Kovasinkankaan tuulivoimahankkeen vaikutukset lin vedenhankintaan on arvioitava erityisen huolellisesti, koska hanke sijoittuu vedenhankinnan kannalta merkittävien pohjavesialueiden läheisyyteen ja lin vesihuolto on merkittävässä määrin riippuvainen näiden alueiden vedenottamoista.

Vesiliikelaitos pitää tärkeänä, että kaavaratkaisulla ja sitä koskevilla määräyksillä varmistetaan vedenhankinnan toimintavarmuus myös poikkeus- ja häiriötilanteissa.

lin vesiliikelaitos ei pidä riittävänä sitä, että hankkeen vaikutuksia tarkastellaan ainoastaan todetun hydrogeologisen yhteyden perusteella, vaan vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida kokonaisuutena pohjaveden määrä ja laatu, muodostumisolosuhteet, rakentamisen ja käytön aikaiset riskit sekä mahdollisten haitallisten vaikutusten seuraukset lin vedenhankinnalle.

Mikäli riittävää varmuutta siitä, ettei hankkeesta aiheudu haittaa vedenhankinnalle, ei voida osoittaa, tulee hankkeen suunnittelua muuttaa siten, että vedenhankintaan kohdistuvat riskit poistetaan.

lin vesiliikelaitos pyytää, että tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat otetaan huomioon kaavan jatkosuunnittelussa ja kaavaselostuksessa sekä tarvittaessa kaavamääräyksissä.